

Uitgedoofde liefde die niet wil stoppen

Vluchten, de nieuwste roman van Jean-Philippe Toussaint, lijkt een tweeluik te vormen met zijn vorige, *Liefde bedrijven*. Twee titels met een infinitief, die zich alle twee afspelen in Azië. Alle twee gaan ze ook over een liefde die is uitgedoofd en maar niet wil eindigen. In *Liefde bedrijven* is het winter, in *Vluchten* zomer. Betekent dit dat de ik-figuur en zijn Marie, kunstenaressen en modeontwerpster, nog twee seizoenen voor de boeg hebben, nog twee romans waarin ze gaan proberen met elkaar te breken?

De hoofdpersoon, een jaar of veertig, is op reis in China. Hij is het Chinees niet machtig, wat hem nog meer tot een buitenstaander maakt dan hij als Europeaan al is. Met een zakelijk contact van Marie, Zhang Xhiangzhi, die er louche handeltjes op na houdt, raakt hij in bizarre situaties verzeild. Hoogtepunt is een helse motortocht, van een bowlingcentrum op een industrieterrein naar de binnenstad van Peking, op de vlucht God mag weten wie.

De hoofdpersoon, en met hem de lezer, observeert zonder precies te begrijpen wat hij ziet. Daarbij wordt hij gehinderd door de warmte, de verstikkende smog en slaapgebrek. Door Toussaints dwingende proza ga je erin mee en voel je je al net zo benauwd als de ik-figuur zich moet voelen.

Toussaint is een meester in het scheppen van absurde en beklemmende situaties. Maar wanneer hij méér gaat doen, wordt het algauw mooischrijverij. Zoals wanneer de hoofdpersoon op een bowlingbaan aan het analyseren slaat: 'De hervonden eenheid van blik en hand, het geheim van de juiste beweging. Precisie in alles, de rest is slechts pathos.'

Ook in de vertaling duiken af en toe eigenaardigheden op. Wat te denken van: 'Zou het ooit eens over zijn met Marie?'

Voor de begrafenis van Maries vader gaat de hoofdpersoon terug naar Europa. Voor de lezer een verademing: de schone lucht, de vriendelijke mensen en het koele hotel voelen als thuiskomen na het zweterige China.

Met Marie blijft de relatie echter gecompliceerd. Zij en de hoofdpersoon kunnen blijkbaar niet aan elkaar ontkomen, maar ook niet meer lief voor elkaar zijn. Ze blijven samen, maar na dit boek besef je hoe betrekkelijk dat is.

(Wineke de Boer, *De Volkskrant*, 9 maart 2007)